

YERBİLİMLERİNDE KADINLAR

Ulusların gelişmesinde bilim ve teknolojinin anahtar rolü vardır; ve yerbilimlerinin rolü belki de pek çoğundan daha fazladır, Bu gelişim potansiyelinin maksimum düzeyi için, her ulus kadın ve erkek olarak her ikisinin de bilimsel ve entellektüel kapasitelerinin tamamını kullanmalıdır. Buna karşın Üçüncü Dünya Ülkelerini de kapsayan -Özellikle bazı durumlarda- pek çok ülkede, kadın yerbilimcilerinin oranı erkeklerle kıyaslanacak olursa önemsizdir. Bu durum ve bozulan dengeyi tekrar düzeltmeye yardım edecek politika, AĞIP ve onun dünya çapındaki üyelerinin temel konusu olmalıdır.

Gerçekte pek çok ülke için istatistiksel değerler iyi bilinmemektedir. Özellikle eşitlik konusunda bir çok ülkeye göre Amerika'nın daha ilerde olması beklenmesine karşın, A.B.D. için güvenilir kaynaklar (kaynak: Amerikan Jeoloji Enstitüsü) ilgi çekici ve karamsar sonuçlar vermektedir. İskandinav Blok'a ilişkin karşılaştırmalı sayısal değerleri görmemiş olmama rağmen bu konuda İskandinav ülkeleri biraz daha ilerde olabilir,

1991 yılında, eğitimde, kadın yerbilimcilerin oranında önceki yıllara göre en fazla artış yaşanmış olmasına rağmen kadınlar Amerikan Üniversitelerinde kaydolmuş lisans öğrencilerinin %34,7 sini ve lisans üstü öğrencilerinin ise %27,3 ünü oluşturmaktadır, Bunların %30'ı bachelorya derecesi, %25,9 u master ve yalnız %24,7 si doktora derecesi kazandılar,

Bundan sonra ne olacak? A.B.D'inde kadınlar yerbilimleri alanındaki işgücünün %6'sını oluşturmaktadır. Akademideki kadınlara yönelik fakülte dağılımı daha fazla "skevness" özelliği göstermektedir ki bu diğer sektörlerdeki benzer durumu yansıtmaktadır. Bu ölçeğin en alt ucunda %17 nin biraz üstünde rehberler, okutmanlar ve yaklaşık %11 yardımcı profesör kadındır. Bu

değerleri profesörlüğe kadar yükselebilen %1,5 luk değerler ile kıyaslıyalım! Yerbilimlerinde kadın liderlere ilişkin dünya çapındaki bu değerler ürkütücüdür. Bunun sebepleri nelerdir? Bunların çoğu bellidir. Bazıları ise karmaşıktır, fakat bunları aşmak için hem Kuzey hem de Üçüncü Dünya Ülkelerinin her ikisinde de önemli bir çabaya gereksinimi vardır.

Geleneksel değerler, geleneksel erkek-kadın rolleri doğal olarak başlıca sorumludur. Artık çağdaş toplumlarda bunlara gereksinim yoktur, ancak eski değerler zor ölmektedir.

Gerçekte eğitimin erken evrelerinde kızlar belirgin bir biçimde bilim ve teknoloji konularını öğrenmeyi olumsuz bir deneyim olarak görürler. Başında düşük beklenti vardır, konular sınıfta yetersiz işlenir ve konuyu daha ileriye götürmek için yeterli cesaret verilmez,

Bilim veya yerbilimini baştan beri kariyer olarak görmek kızlar için rolleri gereği model olmamaktadır. Yer bilimlerinde iyi bilinen ve çok kullanılan uluslararası on ders kitabındaki göstergelerin güncel araştırmaları, buradaki kişilerin %0 ile %9 u arasındaki çalışanın kadın olduğunu ortaya çıkarmıştır, (Kaynak: AGID-UK) öte yandan bu, güncel gerçeği doğrudan yansıtmaktadır, kesinlikle bunu değiştirecek* bir şey yoktur.

İlaveten kendi seçtikleri kariyerlerinde ileriye bakan yeni mezun yerbilimciler için umutsuz bir gelecek vardır, 1990 da A.B.D. de üniversite mezunlarının başlangıçta aldıkları ücretler üzerinde yapılan güncel araştırmalar, yerbilimlerinin oldukça geride olduğunu göstermektedir. Jeolojide ortalama kadın başlangıç ücreti erkeklerin ücretinin %68,1 dir, oysaki biyoloji, mühendislik, kimya ve fizik için %92.6 ile %110 arasında değişmektedir. Buraya kadar merdivenin ilk basamağında geleceğe yönelik yükselmenin eksikliğine değindik,

Nedenleri ne olursa olsun, ki bunlar pek çoktur, rahatsız edici ve gereksizdirler. Ancak değişim için uluslararası düzeydeki havanın elverişli olmasını görmek cesaret vericidir. Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, Uluslararası Gelişme Araştırma Merkezi (Kanada), Amerikan Jeoloji Enstitüsü, Üçüncü Dünya Bilim Akademisi, diğer Ajanslar ve Organizasyonların hepsi açıkça dünya yüzünde bilim ve teknolojiye özellikle kadının rolünün iyileştirilmesi ile ilgili programları gündeme getirmektedir,

AGID şimdi bu diğer toplulukların yanısıra yerini almalı ve yerbiliminde ve gelişmede kadının davasının şampiyonluğunu yapmalıdır. Kendimizin de ibret verici bir geçmişimiz yoktur. Sadece bir kadın başkan ve ender olarak da %6 oranında kadın yönetim kurulu üyesi olmuştur. Amaçların iyi olmasına karşı konunun hakettiği ilgiyi görmediğine inanıyorum.

Şimdi değişme zamanıdır, Orta Amerika'da kadın yerbilimcilerin önemli başarılı toplantıları olmuştur. Hindistan Jeoloji Kongresinin AGIO ile birleşerek sponsorluğunu yaptığı Ulusal PII|fama ve Gelişme Programlarında Kadın Yerbilimcilerinin Rolü konulu kollekyum bu Kasım'da yapılacaktır. AGID bu yapılar üstüne yenilerini kurmalı ve taahhütleri konusunda kararlı pımalıdır,

1- Üçüncü Dünya Ülkelerinde yerbilimi gelişiminde kadının rolünü geliştirmek.

2- Eğitimle ilgili olanakların ve deneyimlerin kalitesini yükseltmek.

3- Kadınlar için mesleki olanakları iyileştirmek,

4* Bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde karar verme sürecinde kadın yerbilimcilerinin katılımını! artırmak.

AGID NEWS'den Şubat/AAart 1992 sayılı makalesinden çevrilmiştir.